

Gál Ferenc Egyetem

Pedagógiai Kar

Szarvas

Az internet az óvodákban a világjárvány előtt, alatt és után

Készítette: Futaki Edit

óvodapedagógus

szakos hallgató

2023.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	2
2. Internet és kapcsolódó digitális eszközök	4
2.1 Az Internet fogalommagyarázata és elterjedésének története röviden	4
2.2 Az IKT eszközök	4
2.3 Az óvodai nevelés tárgyi és személyi feltételei.....	5
2.4 Az internethez kapcsolódó törekvések	7
2.5 Internet az óvodákban a járvány előtt.....	9
2.6 Óvodás generáció és Internet.....	10
2.7 Érdekességek	10
2.8 A Covid járvány lehetséges hatásai a gyerekekre	12
2.9 Módszertani ajánlások	13
3. Vizsgálat.....	15
3.1. Vizsgálati cél	15
3.2. Vizsgálati módszer, minta	15
5.3. Vizsgálati eredmények	16
5.3.1. Kérdőív eredményei.....	16
5.3.2 Két vizsgálat összehasonlító elemzése.....	28
5.5.3 Interjú eredményei	29
4. Összefoglalás.....	33
Szakirodalom.....	35
Melléklet.....	39

1. Bevezetés

Az óvodapedagógusok kapcsolata az internettel a Covid-világjárvány hatására jelentősen megváltozott. Ez az eseménysorozat egy olyan helyzetet teremtett a számukra, amelyben egy új oldalukat kellett megmutatniuk a gyerekek és a szülők felé is. Egyik napról a másikra ismeretlen feladattal álltak szembe, online térben kellett egy óvodát, egy vagy több óvodai csoportot koordinálni. Ilyen szituációval eddig ebben a formában még soha nem találkoztak, hiszen az óvodai nevelés formája és szükséges eleme a jelenlét. A járvány időszakáról több kutatás is született, elsősorban annak az iskolára, oktatásra gyakorolt hatásáról, az óvodairól jóval kevesebb. Vizsgálták a járvány következményeit, többféle megközelítéssel és módszerrel egyaránt. A dolgozatban kiemelem Villányi 2021-es tanulmányát, mely nagy hatással volt rám. Ebben a cikkben mérték mind szülői mind pedagógusi oldalról a Covid alatti munkavégzés eredményeit óvodai környezetben.

A vizsgálatom célja az volt, hogy megismerjem, hogy a járvány időszakában hogyan alkalmazkodtak az óvodapedagógusok a kialakult helyzethez, milyen tudással, lehetőséggel rendelkeztek. Milyen az óvodákban az eszközellátottság, a gyerekekkel hogyan tudtak kapcsolatot teremteni az online térben. Ezek alapján a következő kutatási kérdéseket tettem fel: Világjárvány előtt, alatt és után hogyan segítette az Internet az óvodapedagógusok munkáját és a kapcsolatteremtést a gyerekekkel, milyen digitális eszközöket tudtak használni? Eredményes volt-e az internet és digitális eszközök használata?

A kérdéseim vizsgálatára az internet témakörét körül járva igyekszem választ találni arra a kérdésre is, hogy rendelkezik-e Magyarországon minden óvodai intézmény interneteléréssel, az internet mennyire van jelen az óvodáskorú gyermekek mindennapjaiban az óvodai ott-tartózkodásuk alatt, és hogyan változott az óvodapedagógusok hozzáállása az internethez és az információs kommunikációs technológiai eszközökhöz a világjárvány előtt alatt és után.

Dolgozatom első részében szakirodalmi elemzés segítségével bemutatom az internethez kapcsolódó fogalmakat, információs és kommunikációs technológiákat (későbbiekben IKT). Vizsgálom a digitális eszközök szerepét az óvodai élet során, hogyan alakult a járvány előtt, alatt és után. Továbbá, Magyarországon milyen formában és milyen kezdeményezéseken keresztül jutott el az internet és az IKT eszközök az óvodákba. Bemutatom

a törekvéseket, kezdeményezéseket, a programokat, a módszertani ajánlásokat. Ismertetem azt is, hogy az óvodai nevelésben milyen szerepe lehetett az internetnek a világjárvány előtt, alatt, után és hogyan lehetett kreatív módon használni azt. Bemutatom a jelenlegi óvodás generáció jellemzőit, valamint kapcsolódó projekteket, vizsgálatokat.

A dolgozat másik részében a saját magam által óvodapedagógusoknak készített online kérdőív eredményeit mutatom be és értékelem, összehasonlító elemzést írok a fent említett vizsgálattal. Az űrlapot 245 óvodapedagógus töltötte ki, értékelhetőnek 239 válasz számított. Továbbá logopédussal készített interjú is segítette a témakör mélyebb megismerését.

A vizsgálatom elvégzését nagyon érdekesnek éltem meg, sok tapasztalattal lettem gazdagabb. Dolgozatomat a szakmai irodalom segítségével, az óvónők által kitöltött kérdőívek és egy logopédussal készített interjúk alapján, valamint a saját tapasztalataimat is felhasználva készítettem el. Rendkívül izgalmas feladatként jellemezném a dolgozatom megírását. A dolgozat megírását segítette a munkatársaim partnersége, a mentorommal való folyamatos kapcsolattartás, az ő segítő támogatása, a családom türelme, akik emiatt nélkülöztek a családi életből sajnos nagyon hosszú ideig. Köszönettel tartozok mindenkinek, aki bármekkora részben segített és támogatott a célom elérésében akár egy beszélgetés erejéig, akár csak pár szóval motivációnak szánva.

2. Internet és kapcsolódó digitális eszközök

2.1 Az Internet fogalommagyarázata és elterjedésének története röviden

Az internet egy olyan fizikai eszköz, ami más rendszerek mellett magába foglalja a világhálót is, ami hiperlinkek, Url-oldalak és fájlok egésze. Az internet azonban más kommunikációs módot is jelenthet, ami nem kapcsolódik a világhálóhoz. Ilyen lehetőség a file megosztás, az elektronikus levelezés és a telefonálás is. Szűts 2012-es tanulmányában összefoglalta, hogy az internet nem más, mint egy globális kommunikációs és média rendszer, ami teret ad a fogyasztók egymás közötti információ cseréjének. A számítógép, a mindig elérhető állapot egy olyan szemléletváltást okozott, ami megváltoztatta a szintér meghatározását, és az információcserét (Szűts, 2012).

Az internet elterjedése hazánkban is fokozatosan történt. Az első domain címet 1991-ben viszonylag nem túl régen jegyezték be Magyarországon. A kezdeti bizalmatlanságot az okostelefonok megjelenése teljesen eltörölte, ma Magyarországon a lakosság majd 90.5 %-a internetfelhasználó a KSH adatai alapján (1). Szintén a KSH adatai alapján a lakosság mobiltelefon előfizetésén is jól látszik a fejlődés mértéke, 100 főre 140 előfizetés jutott 2022. III. negyedévében (2).

Az internet a mai világban már mindennapos, az életünk „nélkülözhetetlen része”, és ez alól a sem az óvodapedagógusok, sem a kisgyermek nem kivételek. Egyre gyakoribb, hogy teljesen önállóan böngésznek, videókat néznek és játszanak a gyermekek a világhálón. Fontos figyelem előtt tartani, hogy nem csak előnyei vannak ezeknek a virtuális kalandoknak, hanem hátrányai és veszélyei is.

2.2 Az IKT eszközök

Az IKT (információs és kommunikációs technológia) eszköz szó messze túlmutat a számítógép és a digitális tábla világán, ez egy összefoglaló név minden információs, kommunikációs, digitális eszközre. Detschew (2007) szerint: „Az IKT magában foglalja a teljes körű technológiai tervezést az információhoz való hozzáféréstől a feldolgozáson át az átadásáig: az információ gyűjtésének, tárolásának, továbbításának és prezentálásának hardver-, szoftver- és média feltételeit, legyen az információ formája hang, adat, szöveg, vagy kép. Magába foglalja a telefon, mobiltelefon, hardver, szoftver területét egészen az internetig.” (Fordította: Lengyelne, Kis-Tóth, 2015). Az oktatásban és a nevelésben is egyre elterjedtek ezek használata.

A számítógép, a laptop, tablet, a digitális tábla, a projektor, a padlórobotok (pl. Bee-bot), a pendrive, kamerák, hangszórók, a digitális fényképezőgépek, az okostelefonok egyre több intézményben megtalálhatóak.

Például amikor az óvodában a gyerekek egy projekthez kapcsolódóan rövid mesét vagy videót néznek meg a webről kivetítőn keresztül, a pedagógus IKT eszközöket és Internet egyaránt használ. Ha egy kirándulás séta közben óvodásoknak alkalmas fényképezőgépen képeket készítenek, majd egy következő tevékenység során közösen a képek alapján elmesélik az élményeket akkor is IKT eszközöket használnak. A gyerekek általában érdekesebbnek találják a tevékenységet, ha digitális tartalom is kapcsolódik hozzá.

Az IKT eszközök a mindennapi életünk részévé váltak. Az elmúlt évtizedekben egyre nagyobb hangsúlyt kapott az oktatásban, nevelésben is, újabb lehetőségeket, módszereket kínálva. 2000 évek elején az International Business Machines Corporation által szervezett konferencián felhívták a figyelmet az IKT kisgyermekkori tanulásában betöltött szerepének a fontosságára, így az elkövetkező évtizedekben nagy hangsúlyt kell fektetni az óvodai nevelés IKT- eszközök segítségével történő megújulásra. Fontosnak tartották, hogy az óvodapedagógusok megfelelő tudással rendelkezzenek minden téren, ezáltal hatékonyan tudják alkalmazni a különféle eszközöket, valamint az életkornak megfelelő időben ismertessék meg ezeket a gyermekekkel. (Fáyné, Hódi és Kiss, 2016)

2.3 Az óvodai nevelés tárgyi és személyi feltételei

Az óvodai csoportszobai számítógépek a 2002 évi közoktatási statisztikai felvételek óta követhető nyomon, amiből megtudjuk, hogy hány óvodás gyermek ismerkedett meg a számítógéppel. A Köznevelési Statisztikai Évkönyv 2015/2016-os adatai alapján, Magyarországon az óvodai intézmények kb. 32%-a rendelkezett számítógéppel, és kb. 30%-a internet hozzáféréssel. Az óvodapedagógusok közel 4%-a használta mindössze az internetet nevelési célra (3). A Köznevelési Statisztikai Évkönyv 2018/2019-es adatai alapján 95%-ra nőtt az intézmények számítógép és 32%-ra az internet-ellátottság. Az óvodapedagógusok közel 5%-a használta mindössze oktatási célra az internetet (4). az Oktatási Hivatal 2019/2020-as évi adatai alapján az óvodai számítógép-ellátottság közel azonos szintű az előző tanévhez képest, az internet ellátottság kisebb növekedést mutatott, 45%-ra nőtt, és a pedagógusok 5,6%-a használta oktatási célra (5). Látható, hogy a Covid előtti időszakban nevelési, oktatási célra kismértékben használták az internetet.

Az óvodapedagógusok nagy része kételkedve fogadta az újításokat, és sokan azt érezték, hogy ezeknek az eszközöknek nincs helye az óvoda falain belül. Ugyanakkor voltak akik, egy új, innovatív lehetőséget láttak ebben. Egyre több óvodában, csoport szobában jelentek meg a számítógépek és egyéb IKT eszköz. Ehhez fokozatosság, tudatosság és nagymértékű felkészültség kellett. A régi témákat új köntösbe tudták burkolni, könnyebben el tudtak „utazni” egy projekt alkalmával. Számos lehetőséget kaptak a pedagógusok, aminek csak a fantázia és a kreativitás szab határt. 2020-ra már számtalan lehetőségek közül választhattak az óvodapedagógusok. A mindennapi életbe, valamint a tevékenységbe be tudták építeni ezeket az eszközöket, például a nyelvi kommunikációs nevelésbe, vagy épp külső világ tevékeny megismerésébe (matematikai, természetismereti tartalmakba). Erre egy jó példa a Baby Touch Sounds, ami egy hangfelismerő, hangdifferenciáló játék, amiben különféle környezeti hangokat lehet felismerni játékosan (6). Az irodalmi élményeket is megreformálta, hiszen például a BOOKR Kids mesealkalmazás, ami lehetővé teszi az interaktív mesélést (7). Sajnos a legtöbb városi óvodába járó gyermekek közül nem mindenki tapasztalhatja meg személyesen az évszakokhoz kapcsolódó néphagyományokat, állatsimogatókat, parasztudvarokat, a kukoricatörést, a veteményeskerteket és stb. Ezeket a kreatív és leleményes óvodapedagógusok úgy oldják meg, hogy segítséget kérnek egymástól különböző internetes oldalakon (Pl. Facebook stb.), valamint igény szerint alkalmazzák az IKT eszközöket. Például a külső világ tevékeny megismerése során nem volt lehetőségük egy városi óvadás csoportnak megtapasztalni személyesen a szőlő szüretelést, ezért az óvodapedagógus az interneten keresztül mutatta be azt videó és interaktív játékok formájában, és így megismerkedtek a szőlő fajtákkal, a szüret folyamataival, valamint a szőlő felhasználási lehetőségeivel. A Pinterest oldala számos lehetőséggel segítette az óvodapedagógusokat a „jó gyakorlatok” megosztásával (8). A járvány után ártékelődött az informatikai tudás a pedagógustársadalomban. A pedagógusok is úgy érezték, hogy nagyon nagy szükségük volt a pandémia alatt az informatikához kapcsolódó tudásukra, tapasztalataikra. Mindenki a saját képességeihez és eszközeihez mérten próbált helyt állni. Ezzel a kérdéssel egyre többen elkezdtek foglalkozni, mint például a vezető óvónők és a helyi fenntartók. Egyre nagyobb kérdést vetett fel, hogy ebben a változó világban, amikor minden bizonytalan, hogy mennyire és milyen mértékben adunk teret az óvodában az IKT eszközök és az internet használatának. (Villányiné, 2021)

Kitekintésként, saját tapasztalatom alapján 2020. márciusában a járvány következtében, az intézménybezárások után, a vezető óvónő azonnal felvette a kapcsolatot egy pszichológusból, informatikusból és egy életvezetési tanácsadóval álló csapattal. Mind a három

szakember más területen adott tanácsokat óvodapedagógusoknak, leendő pedagógusoknak. A pszichológus beszélt velünk arról, hogy hogyan győzzük le a félelmeinket a covid világjárvánnyal kapcsolatosan és hogyan kezeljük a felgyülemlett feszültségeinket és hogyan készülünk lelkileg a gyermekek fogadására, amikor már újra járhatnak az intézményünkbe, hogyan segítsük őket abban, hogy minél hamarabb és könnyebben vissza szokjanak. Az informatikus nagy segítséget nyújtott nekünk, hogy különböző programokat, platformokat mutatott meg, amivel sokkal könnyebben elértük a gyerekeket ebben a számunkra is új helyzetben. Számtalan ötletet kaptunk egy verselés, mesélés foglalkozás lebonyolítására a virtuális térben. Megismertett minket a learningsapp-sal, ami kis internetes interaktív építőkockákkal támogatja a tanulás-tanítás folyamatát, és többek között a jigsawplanet online kirakós puzzle készítő programmal is.

2.4 Az internethez kapcsolódó törekvések

Az internet bevezetése után a kormány segítséget szeretett volna nyújtani az óvodapedagógusoknak, hogy fel tudjanak zárkózni a fejlettebb országokhoz, mert úgy érezték, hogy el van maradva ezen a téren Magyarország. Ezért arra biztatta, őket, hogy munkájuk során az internettel kapcsolatos programokat is illesszék be. Számtalan számítástechnikai tanfolyamot indítottak, és módszertani ajánlásokat tettek a Digitális Jóléti Program (DJP) keretében is (9).

1991 után az internetelérés természetesen még korlátozott volt, ezért az internet bevezetésének első éveiben teleházakat hoztak létre a hátrányosabb helyzetű településeken, ahol egy helyen volt elérhető a számítógép-internethasználat, fénymásolási és faxolási lehetőség. Ezekben a házakban nagy közösségi élet is folyt, hiszen minden kíváncsi és tudásra szomjazó gyermek és felnőtt rendszeresen látogatta azt. A teleházak rendkívüli módon összehozták az embereket, sok ma is tartó barátság született ott. (10) A 2000-es évek elején is leginkább az iskolákban, a munkahelyeken, esetleg internetezésre kialakított helyeken volt erre lehetőség. Ilyen nyílt helyek voltak például a könyvtárak, vagy pedig az internetkávézók. Fehér 1999-ben ír arról, hogy milyen a jó internetpedagógus, még napjainkban is hasznos információkkal látja el a pedagógusokat. A teleházak után, mellett az eMagyarország pontok jelentették a nyilvános internet-hozzáféréseket a könyvtárakban, egyéb intézményekben. 2015-től ezek átalakultak DJP (Digitális Jólét Program) pontokká. A DJP program célja, hogy az internet mindenki számára elérhetővé váljon. (11)

2003-ben áttörést jelentett az óvodákban a Brunszvik Teréz óvodai nevelési program keretében kiírt pályázat, ami az Informatikai Hírközlési Minisztérium gondozásában jelent meg. A program az informatika nevelés megismertetését népszerűsítette azzal, hogy a gyermekek számára tervezetett számítógépeket gyártatott le, amire a hátrányos helyzetű településen levő óvodák pályázhattak. (12) A 906 pályázó óvodából 269 jutott egy műanyagburkolatú számítógéphez szemkímélő monitorral, amihez kétszemélyes ülőalkalmatosság is járt, biztonságos klaviatúra egér egérpaddal, és egy színes nyomtató. A program célja az alapműveltség szélesítése, a gyakorlati tudás bővítése, a készségek és a képességek fejlesztése volt (Török, 2004). Ezt a programot egy éven keresztül nyomon kísérték, majd publikálták az eredményeket. Többen támadták ezt a projektet, mert a számítógépek alapos túlárzásának vélték a darabontként 1.000.000 forintos árat. A nyomon követés során a 269 óvodából 254-et tudtak megkérdezés céljából elérni. (Török, 2007) Összességében a program megfelelt az elvárásoknak, és a kivitelezők is és az óvónők is elégedettek voltak az eredménnyel.

Török (2007) vizsgálata szerint, amit magyar óvodás gyerekek körében végeztek, azt találták, hogy a monitor és az egér gomb mozgatása kifinomult finommotorikát, valamint szem-kéz koordinációt igényel és ez a típusú mozgás pedig segíti az érési fejlődési folyamatokat, tehát hasznosnak bizonyul. (Török, 2007)

Az óvoda, ahol 9 éve dolgozom, rendelkezik egy ilyen, úgynevezett kakaó biztos számítógéppel. A rendkívüli nagy odafigyelésnek hála, a burkolat még mindig tökéletes. A hozzá tartozó ülőalkalmatosság is hibátlan állapotban van. A gyerekek mesenézésre, zenehallgatásra használják, a mai kor igényéhez képest elavult és rendkívül lassú szerkezetet. A másik ismert kezdeményezés a magyar kormány által indított program a *Digitális Jólét* program volt, ami a mai napig is sikeresen működik. A kormány elkötelezett a digitális fejlődés mellett, ezért 2015-ben az Internetkon választása után bebizonyosodott, hogy az emberek mindenki által elérhető, jól minőségű internetelérést szeretnének. Ennek érdekében indították el a Digitális Jólét programot, aminek a fő célja az volt, hogy az internet mindenki számára elérhető legyen, az oktatásban segítségként szolgáljon, és a gyermekek számára ne jelentsen veszélyt (DJP, 2016). A program az óvodák számára is útmutatást nyújt. Fontos célnak jelöli az óvodai informatikai nevelést és az intézményben bárki számára elérhető legyen az internet. Javasolja, hogy az óvodai nevelés országos alapprogramja is igazodjon ehhez a célhoz, illetve online szakmai ajánlásokat is kell készíteni, melyek mindenki számára elérhetőek (DJP, 2016). Ezek a programokat az óvodai digitális felzárkóztatás érdekében indították. De ezen kívül is számos kezdeményezés történt, és történik a mai napig mind a lakosság, mind a pedagógusok

részére, a digitális szakadék csökkentése érdekében. Ezek a projektek jóval 2020 előtt indultak, de akkor még senki nem sejtette, hogy az internethez kapcsolódó és alkalmazott tudásra milyen nagy szüksége is lehet egy óvodapedagógusnak.

2.5 Internet az óvodákban a járvány előtt

Az ösztönző programok és a gyors fejlődés hatására az óvodapedagógusok is egyre gyakrabban használták az internetet a mindennapok során. Bár az óvodai nevelés jelenlétén, kontakton alapul, az óvodapedagógusok is igyekeztek haladni a korrallal. Az egyik legfontosabb, amit itt is figyelembe kellett venni: a gyerekek életkora és egyéni képességeik. A másik, a megfelelő infokommunikációs eszközhasználat az óvodapedagógus részéről, így tervezve az óvodai nevelési heteket, hónapokat. Az óvodapedagógusok a járvány előtt már használták az internetet a mindennapi tervezéshez, hiszen a pinterest, a különböző kreatív oldalak jó ötleteket adnak a megújuláshoz, az egyszerűbbtől a bonyolultig minden téren. A színezők letöltése és nyomtatása is az internethez kapcsolódik. A csoportnaplót digitálisan tervezik és szerkesztik az óvodapedagógusok. Sok helyen már a járvány előtt is létrejöttek az óvó facebook és Messenger zárt csoportok, amik az információ átadását segítették. Az email kapcsolat is az óvodák mindennapos információcseréjét, és kapcsolattartását segíti elő. Emailben tart az intézmény kapcsolatot a Pedagógiai Szakszolgálattal a fenntartóval, az ellátókkal, az orvossal, a védőnővel, a különböző szakemberekkel és mindenkiel, aki az óvodával kapcsolatban áll.

A KIR-rendszer is internetes felület. 2012- óta az óvodáskorú gyermekek adatait is fel kell vezetni az Oktatási hivatal által működtetett rendszerbe, ahol oktatási azonosítót kap. Ez az azonosítószám végig kíséri gyermeket a tanköteles kora végéig, ha azon túl is tanul akkor egészen addig, ameddig tanulmányokat folytat. (Ambrus, 2020)

Lehetőség van arra is, hogy az óvónők internetes felületen kövessék nyomon a gyerekek fejlődését. Ebben segít a 2002. óta működő Oviszolgá-program, ami egy Egyéni Fejlődést Nyomkövető Rendszer. A számítógépes programrendszer segítségével az óvodába lépéstől az után követést lefedő időszakig könnyedén nyomon követhető a gyermek fejlődése. A program a gyermek fejlődéséről szövegesen is készít értékelést a megadott információk alapján, és szükség esetén a személyre szabott fejlesztési tervet is elkészíti. A befogadástól kezdve negyedévente van lehetőség értékelést készíteni akár SNI-s gyermekek számára is. A nagycsoportosok iskolaérettségi vizsgálata is elkészíthető, de akár dokumentálni lehet a családlátogatások és fogadóórák tapasztalatait és a differ mérés eredményei is. (13)

2.6 Óvodás generáció és Internet

Kicsit megdöbbenő a feltevés, hogy óvodás internethasználata, hiszen óvodásokról, 3-6 éves gyermekekről beszélünk, de a választ mindenki tudja. Jelenleg a világban 6 generáció él egymás mellett. Az utóbbi években egy teljes világ kultúra váltás tanúi és átélői vagyunk. Ennek a technikai és informatikai tartalom húzza meg a határt a generációk között. Steirgelvald Krisztián (2021) szerint az okos telefonok megjelenésétől, a 2010. után születetteket sorolja az alfa generációba, a jelenlegi óvodás korosztály is ehhez a digitális nemzedékhez tartozik.

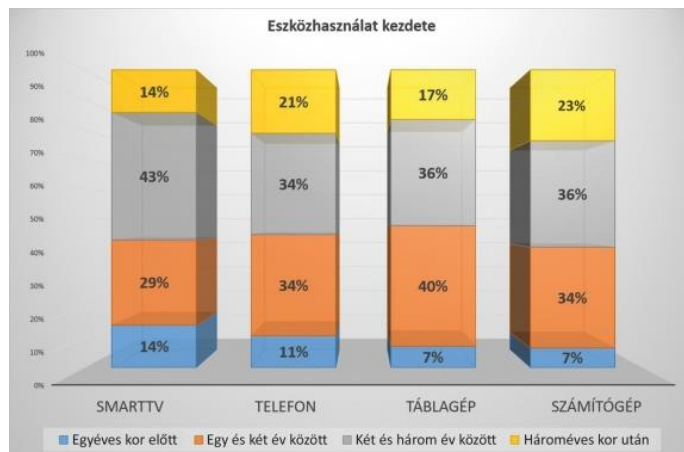
Ezeknek a gyerekeknek a nagy része már egy éves kora előtt találkozik okostelefonnal, és az óvodás korosztály közül már többen saját telefonja van. Nekik természetes ezen eszközök kezelése, része a mindennapjaiknak. Mesét néznek rajta, zenét hallgatnak, és természetesen játszanak. Az ELTE munkatársai (Alfagenerációs Labor, 2022) azt vizsgálták, hogy hogyan hat az óvodáskorú gyermekek kognitív fejlődésére ezeknek az eszközöknek a használata. A vizsgálathoz 20 mobiltelefont használó és 20 nem mobiltelefont használó 4,5- 6 éves korú gyermeket vontak be. A készségek méréséhez játékos feladatokat kellett a gyerekeknek megoldaniuk. Figyelmet és az érzelmek megértésének készségét mérték. Az eredmények azt mutatták, hogy azok a gyerekek, akik mobiltelefont használnak, nehezebben értik meg mások nézőpontjait. Ez azért lehet, mert a mobilhasználat miatt kevesebb társas szituációt élnek meg, esetleg nem játszanak szimbolikus és szerepjátékot. Ezeknél a gyermekeknél, azt is megfigyelték, hogy csak részleteket figyelnek meg az egészből. Ez azért lehet, mert ahhoz, hogy az egészet a képernyőn meglássák, azért görgetni kell, és ez arra ösztönözheti az agyat, hogy a részletekre koncentráljon (Hódi és társai, 2019).

2.7 Érdekességek

Számos pszichológus, pedagógus szakember és szülő foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy milyen korban lehet egy kisgyerek kezébe infokommunikációs eszközt adni. Már a világjárvány előtt is ez egy fontos téma volt, hogy mi az az eszközhasználati idő, ami még nem árthat a gyermekeknek. Minden szülő félelmei közé tartozik a függőség kialakulása, viszont, mégis azért adják a gyermekük kezébe akár 2 éves kor alatt az okostelefont, nehogy a kisgyerek lemaradjon valamiről. A vélemények és a tények jelentősen eltérnek egymástól. Magyar vonatkozású vizsgálat a témában sokrétű és megosztó.

Pintér (2016) vizsgálata szerint, ahol 95 gyermeket és egy hozzátartozóját kérdeztek meg kérdőíves módszerrel a 6 éven aluli gyerekek 81%-a használ digitális eszközt (1. ábra),

leggyakrabban szórakoztató játékokra, és mesenézésre. A szakemberek nem ajánlják a digitális eszközök használatát a 0-2 éves gyermekeknek, a táblagépeket és az okostelefonokat is csak iskolás kortól. (Pintér, 2016).

1. ábra: Eszközhazsnálat kezdete (Forrás: Pintér, 2016)

Az Egyesült Királyság innovatív projektbe kezdett 2001-ben, ahol kilenc óvodát szereltek fel 3-4 éves korosztálynak tervezett IKT-eszközökkel. Felkészítették a pedagógusokat, hogy ezekben az oktatási-nevelési programokban hatékonyan tudják segíteni az óvodás korosztályt. A projektet egy év múlva kiértékeltek és a kiértékelés eredményei megerősítették a projekt folytatásának szükségességét és a következő években még több óvodát szereltek fel digitális eszközökkel. A gyerekek fejlődésével kapcsolatban nagyon sok pozitív eredmény született. Ezután bevonták az az összes 3 és 5 éves gyereket a projektbe, ez azt jelentette, hogy a tartomány minden óvodáját és iskoláját is felszerelték IKT eszközökkel. Az óvodákba multimédiás számítógépet, érintésérzékeny képernyővel, normál, illetve kisméretű, gyerekek kézbe való egérrel, kapcsolókkal, standard és nagy méretű billentyűzettel egyaránt felszerelték, egy óvoda még interaktív táblát is kapott. A programokat CD-n kapták meg. Szem előtt tartották, hogy életkornak és testméretnek megfelelő legyen minden eszköz. Fontos volt, hogy az óvodapedagógusokat is kellőképpen felkészítsék. Így ők a nevelési tervbe bele tudták építeni a számítógép használatot, akár technikai segítséget is tudtak nyújtani a gyerekeknek. Feltételezték azt, hogy a számítógép használat alatt a gyermekek kifejlődő pozitív érzéseik alakítják az önmagukról alkotott képet. Ez a felmérés végén beigazolódott, a gyerekekre jó hatással voltak az IKT eszközök. Bebizonyosodott az is, hogy teljesen mindegy, hogy milyen szoftvert használnak, a legfontosabb az, hogy a nevelők milyen képzettséggel és hozzáállással

rendelkezik. Azt is több helyen említi, hogy ahhoz, hogy ez megfelelően működjön a nevelőnek is megfelelő képzettséggel kell rendelkeznie. Említést tesz az írásában egy főként külföldi példákon alapuló projektekre, ami leginkább 2000-2006 között az Egyesült Királyságban végzett kísérleteket tartalmaz, de találunk benne 1985 -i évben végzett kísérletet is, ami az óvodáskorú gyermekeket vonja be az infó kulturális eszközök használatába. Nagyon érdekes kísérleteket és projekteket használtak arra, hogy kutassák, mennyire hat a gyerekek fejlődésére, a digitális kultúra, és melyik nevelési területet fejleszt leginkább. A tanulmányban itt is elhangzik több helyen, a nevelő előképzettségének fontossága. (Turcsányiné, 2004)

Nagy György Adrenn (2021) vizsgálta az óvodáskorú gyermekek viselkedését otthoni környezetben. A vizsgálatban kitért arra, hogy a digitális eszközök nagyban befolyásolják a gyermekek fejlődését viselkedését, társas kapcsolatát. A vizsgálatban kiemelték azt is, hogy hazai felmérés ebben a témában viszonylag kevés született eddig pedig nagyon szükséges lenne ezt a területet is kutatni. Megállapította, hogy a gyermekek életében az IKT- eszközök kettős funkciót töltenek be: elsődlegesen a játék, a szórakozás szerepét, másodlagosan az oktatását és a fejlesztését. Vizsgálta, hogy milyen hatással vannak ezek az eszközök a gyermekek viselkedésére, figyelmére. Egyik fontos kutatási kérdése a következő volt:

„Hat-e az óvodáskorú gyermekek viselkedésére az IKT-eszközök használata, vagy befolyásolja-e az óvodáskorú gyermek viselkedését, hangulatát az eszközön végzett tevékenység?” (Nagy György, 2021, 144. o.). Megállapította, hogy a megfigyelt gyermekek 40%-a napi rendszerességgel megkapta ezeket az eszközöket. Tisztában volt azzal, hogy mikor kaphatja meg. A gyermekek 30%-a unatkozott az eszközhasználat előtt. Nem tevékenykedett, nem tudta elfoglalni magát, majd megkapta a digitális eszközöket. A maradék 30 % el tudta foglalni magát, nem igényelte egyből az adott eszközöket. A kutatása során kiderült, hogy a gyermekek hangulata is megváltozik ezekben az időkben. Eredményeiből kiderül, hogy minden alkalommal történik változás a gyermekek viselkedésében.

2.8 A Covid járvány lehetséges hatásai a gyerekekre

Ma még a járvány hosszútávú hatásait az óvodás korú gyerekekre nem ismerhetjük. Az bizonyosan elmondható, hogy az óvodából iskolába menő gyerekek nagyon nagy hátrányt szenvedtek, mert az óvodai lét utolsó fél évében nem kapták meg azt a fejlesztést amire nagy szükségük lett volna még iskola előtt. Az iskola kezdésénél is, ahol éppen csak beilleszkedtek, majd következett ismét a karantén. Nagy hátrány volt, hogy pont attól az évtől nem dönthettek az óvónők az iskolaérettségről, a szülőknek kellett kérni az iskolakezdés egy évvel való

elhalasztását. Sok hátrányos helyzetű szülő sajnos nem tudta azt se mi a feladata, a kisgyermek iskolába ment. A hátrányuk ezzel tovább nőtt. (Gyarmathy, 2021)

2.9 Módszertani ajánlások

Az oktatási hivatal a járvány alatti munkavégzéshez egy módszertani ajánlást is küldött az óvodapedagógusoknak. Ezeket az ajánlásokat és a fenntartó javaslatokat is figyelembevéve kellett megszervezniük óvodapedagógusoknak az online tevékenységeket. Ehhez adtak ki ajánlásokat, ezek közül néhány:

„Tudománymegosztás, óvodapedagógiai mindennapok:

- www.kormocikatalin.hu
- <http://mod-szer-tar.hu/letoltesek/>
- <http://csaladpedagogia.org>
- <https://drive.google.com/open?id=1X956oPKqk5CcHzh4iRxSoeZKAewSTgEc>
- https://drive.google.com/file/d/1BQbAaCPbrEOHcZebwvf9xw_7jvsLweQV/view?fbclid=IwAR1ykcpqXH8sxIBiL2nS83Q4a6OzJsuCWvYa05XefYpDKw20OhvqizR4sz8
- https://drive.google.com/file/d/13iKsoFz3845MADqy8mLA3kNgecWacmQr/view?fbclid=IwAR2pkpkMt6_ZU2JZl_Jht8uoxCseX3zTrAU7GNMCJh_xY3VybRdVoKtDzGs
- www.oivi-suli.hu
- https://uni-eszterhazy.hu/public/uploads/mozgasos-jatekok_5551e3be52c44.pdf
- <http://gobelorsolya.hu/cikkek/a-csoportszoba-es-a-gyermekek/>
- http://nevelestudomany.elte.hu/downloads/2013/nevelestudomany_2013_2_90-106.pdf
- <https://ovoda.webnode.hu/evszakok-temakorok/husvet/>
- https://www.csaladinet.hu/hirek/gyerekneveles/gyerekirodalom_hangos_mesek/27348/30_batorito_felelemuzo_gyerekkonyv
- <https://anapfenyillata.cafeblog.hu/2016/03/17/15-hasznos-link-husveti-nyomtathatojatekok-gyerekeknek/>
- <https://egyszervolt.hu/jatek>
- https://pompasnapok.blog.hu/2018/08/01/30_kedvenc_otthoni_program_kicsi_gyerekkel

- <http://webovoda.blogspot.com/p/kepesssegfejleszto-jatekok.html>
- <https://jatsszunk-egyutt.hu/letoltheto-jatekmappak/>

Mesék, Versek-mondókák, Dalok, Kézműves tevékenységek:

- <https://jatsszunk-egyutt.hu/3-mese-a-napocskarol/>
- https://www.csaladinet.hu/hirek/gyereknevelés/gyerekirodalom_hangos_mesek/22624/55_vidam_tavaszi_mondoka_es_versike_kicsiknek
- <https://gyerekkucko.eoldal.hu/cikkek/versek/tavaszi-versek/>
- <http://dalokversek.hu/versek/verstavasz.htm>
- <https://hu.pinterest.com/pin/471752129693206496/>
- <https://hu.pinterest.com/lizagyongy/bark%C3%A1csol%C3%A1s-gyerekekkel-tavasz%C3%BAsv%C3%A9t/>” (14)

3. Vizsgálat

3.1. Vizsgálati cél

„A Covid-19-világjárvány példátlan módon megzavarta az oktatást és a képzést, felerősítette a digitális egyenlőtlenséget, kiszolgáltatottabb helyzetbe helyezte azokat, akik eddig is nagyobb szegregációs veszélynek voltak kitéve.” (Budai, 2022)

A vizsgálat célja, megismerni, hogy a járvány időszakában hogyan alkalmazkodtak az óvodapedagógusok a kialakult helyzethez, milyen tudással, lehetőséggel rendelkeztek. Milyen az óvodákban az eszközellátottság, a gyerekekkel hogyan tudtak kapcsolatot teremteni az online térben.

Céлом elérése érdekében a következő kutatási kérdésekre kerestem a választ:

1. Világjárvány előtt, alatt és után hogyan segítette az Internet az óvodapedagógusok munkáját és a kapcsolatteremtést a gyerekekkel, milyen digitális eszközöket tudtak használni?
2. Eredményes volt-e az internet és digitális eszközök használata?

3.2. Vizsgálati módszer, minta

A vizsgálatához online módon kitölthető Google Űrlapot készítettem. A Covid 19 világjárvány alatt, a betegség tömeges elterjedésének megakadályozás érdekében 2020-ban és 2021-ben is egy-egy alkalommal bezárták az oktatási-nevelési intézményeket Magyarországon. Ez idő alatt az iskoláknak digitális tanterven kívüli oktatásra, az óvodáknak úgynevezett „digitális nevelésre” kellett átállniuk. A kérdőívemben leginkább erre az időszakokra vonatkozó kérdéseket tettem fel. A kérdőívet pedagógusok körében terjesztettem közösségi oldalakon, és megkértem őket, hogy a kérdőívet csak aktív pedagógusok töltsék ki. A kérdőív készítésének fő célja az volt, hogy betekintést nyerjek arról az időszakról, amikor az óvodapedagógusoknak is át kellett állni digitális munkarendre az óvodákban is. A kérdőív kérdései leginkább a világjárvány alatti időszakra terjedtek ki, ahogyan ezt az imént is említettem, mert legfőképpen azt az időszakot kívántam jobban megismerni további elemzés céljából. A kitöltési időszak 2022. 09.17.-én kezdődött, és az utolsó kitöltés 2022. 10.24.-én érkezett. Ezután zártam le a felületet. A kérdőív kérdései a mellékletben megtalálhatóak.

A kérdőív 24 kérdésből állt, amelyet 245 fő töltött ki, értékelhetőnek 239 számított. Az első kérdés a kérdőívet kitöltők nemére vonatkozott, a válaszadás során kiderült a kitöltő válaszadók 100% -ban nők voltak.

A második kérdés a válaszadók életkori sajátosságára korlátozódott. Az elemzés során nagy örömmel tapasztaltam, hogy minden korosztályból érkezett kitöltés, így minden korosztály kérdésekre adott válaszait elemezhettem, és összehasonlíthattam. Korosztályonként bontásban a következőképpen alakult:

- 18-25 év közötti korosztályból 120 fő
- a 25-30 évesek közül 25 fő
- 30-40 közötti korosztályból 49 fő
- 40-50 évesek közül 51 fő
- 50-65 év közötti korosztályból 78 fő töltötte ki az űrlapot.

Arra a kérdésre hogy a válaszadó óvodában dolgozik -e, a válaszadók 97.6 válaszolt úgy hogy igen, óvodába dolgozik. A válaszadók 69.5 százaléka városban és 30.05 százaléka faluhelyen óvónő jelenleg is.

A kitöltött kérdőív szerint a válaszadók:

- 0-10 éve 50 %-a
- 10-20 éve 13.8 %-a
- 20-30 éve 11.7%-a
- 30-40 éve 24.3%-a dolgozik óvodapedagógusként.

5.3. Vizsgálati eredmények

5.3.1. Kérdőív eredményei

A továbbiakban a kérdőív eredményeit fogom ismertetni és elemezni kérdésenként. A válaszok alapján valóban betekintést nyertem a 2020-as 2021-es nevelési év lezárt óvodák intézményi életébe.

Arra a kérdésre, hogy munkája során van -e lehetősége internetet használni, és bár nem minden helységben van internetelérhetőség az intézményekben a kitöltők válaszai alapján elmondható, hogy az intézmények 97 százalékában van internet.

A következő kérdés az volt, hogy az óvoda, ahol dolgozik rendelkezik -e a lentebb felsorolt eszközökkel (1. táblázat):

1. táblázat: Digitális eszköz és internetellátottság

	Igen	Nem
Internettel	232	7
Wifi	225	14
Számítógéppel ped. részére	194	45
Számítógéppel gyerekek részére	20	219
Tablettel	33	206
Televízióval	83	156
Projektorral	178	61
Hang és képfelvevő eszközzel	83	156
Interaktív eszközökkel	64	175
Robotikai eszközökkel	19	220

Az 1. táblázatban látható, hogy rendelkezik minden óvoda internethozzáféréssel, de sajnos nem tudnak biztosítani mindenhol a pedagógusok számára számítógépet, pedig a módszertani ajánlás szerint, az a pedagógus, aki nem rendelkezik saját eszközzel, használhatja az intézmény eszköztárát. Sajnos a válaszadók szerint ez pont fordítva történt, hiszen sokan az otthonukban dolgoztak, és az eszközöket saját maguknak biztosították. Viszont az jó eredmény, hogy egyre több helyen használnak projektort, interaktív és robotikai eszközöket is.

Az internetet az óvodapedagógusok több területen is használták:

Mindennapos tervezéshez:

- Mindennap: 21%
- Sokszor hetente többször: 48%

Ötletkereséshez:

- Mindennap: 43%
- Sokszor hetente többször: 44%

Mesék versek letöltéséhez:

- Mindennap: 16%
- Sokszor, hetente többször: 48%

Dokumentációhoz:

- mindennap és hetente többször 31%-34%

Jogsabályok megtekintéséhez: ritkán 50%

Az óvodákban olyan, mint ahogyan is az iskolában is megvalósult online oktatás online nevelés kevés helyen jött létre, de volt rá példa. Volt olyan óvoda, ahol a gyerekek minden hétköznapi 8-12 óráig bekapcsolódhattak a tevékenységekbe, ahol az óvónéni mesélt nekik, és beszélgethettek. A kapcsolattartási formát, minden esetben az intézményvezető határozta meg.

Rendkívül változatosan, sokrétűen, színesen, és kreatívan oldották meg az óvodapedagógusok az online térben a tevékenységek szervezését. A legtöbben a videók felvételét, és a feladatok csoporton belül megosztását választották. Ajánlottak videókat, mesenézési lehetőségeket és linkeket, tevékenységeket vizuálisat barkácsolást, és szabad levegőn végezhetőket is. A válaszok elemzésekor az eddigénél még nagyobb tiszteletet éreztem az online időszakban helytálló óvónők iránt. Szinte minden területet és felületet használtak. Bár élő bejelentkezésekre kevés intézményben volt lehetőség, mint ahogyan az előbbieken is írtam róla, nagyon érdekes megoldások születtek. Használták a Facebookot és a Messengert, az emailt, a Word-öt, a classroomot, a metet, a skype, a mail-t a pinterestet. Azok a gyerekek részére, akiknek a szülei nem rendelkeztek internettel (mert ilyen helyzet is volt nem is egy) azok számára vagy postai úton, vagy személyesen vagy egy önkormányzati alkalmazott segítségével juttatták el a papíralapú feladatlapokat, tevékenységajánlásokat.

A tevékenységek megtervezése előtt felmérték a szülők lehetőségeit, és azt, hogy a szülőkkel hogyan tudnak majd a legjobb módon kommunikálni, hogyan lesznek a szülők elérhetőek, és azt is, hogy őket milyen módon érhetik majd el a szülők. Felmérték a saját infokommunikációs lehetőségeiket is, és az eszközeik terhelhetőségét egyaránt.

Néhány idézet az óvodapedagógusok munkájáról (2. táblázat):

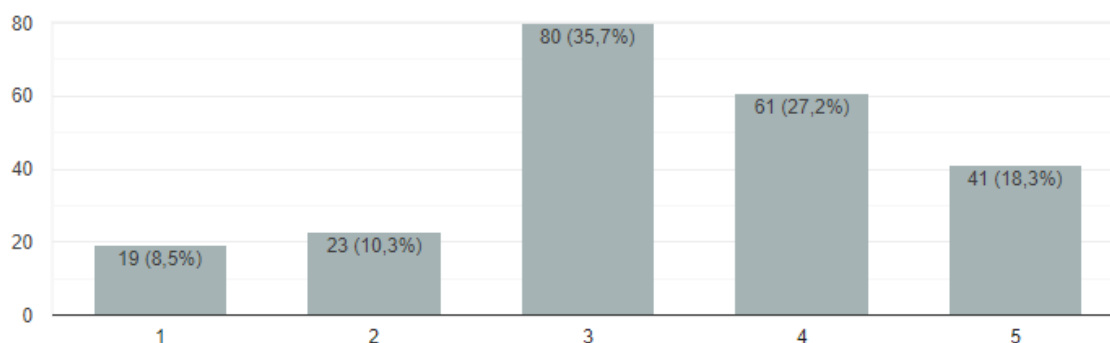
2. táblázat: Óvodapedagógusok idézetei az online munkavégzésről

„A szülőknek emailben küldtük el a hetitervünket, részletesen leírva, dokumentálva, minden tevékenységet. Délutánonként online csatornán meséltünk a gyerekeknek.” Városi óvoda 40-50 év közötti óvodapedagógus 20-30 éve a pályán

„Zárt Facebook csoportban a kollégámmal közösen osztottunk meg tartalmakat. Előre megterveztük az adott témát, és itt figyelembe vettük a vegyes csoport sajátosságait, és az egyéni családi hátteret is. Így videókat vágtunk, hangfelvételeket, játék ötleteket, alkotási lehetőségeket, nyomtatható anyagokat és saját készítésű online játékokat is megosztottunk. A

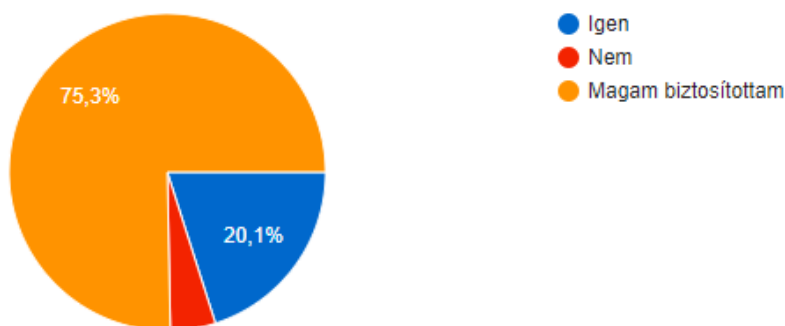
<i>játék leírásoknál differenciált lehetőségeket is megjelöltünk</i> ” Városi óvoda 18-25 év közötti óvodapedagógus 0-10 éve dolgozik óvodában
<i>„FELNŐTT FIAIM MEGTANÍTOTTAK PADLETET KÉSZÍTENI ÉS Naponta online is bejelentkeztünk</i> ” Városi óvoda, 60-65 év közötti óvodapedagógus, aki 30-40 éve van a pályán
<i>„A helyi televízió segítségével meséltünk</i> ” Városi óvoda 40-50 év közötti óvodapedagógus, aki 0-10 éve dolgozik óvónőként.
<i>„Fenntartónk nem engedélyezte ezt a formájú kapcsolattartást. Mi kinyomtatva vittük el a családoknak a vers-, fejlesztőjáték- és mesegyűjteményünket.”</i> Falusi óvoda 40-50 év közötti óvónő, aki 20-30 éve dolgozik óvodában.
<i>„Itthon készítettem fejlesztő játékokat mivel én voltam a legidősebb az óvodában (63 múltam) nem engedtek bejárni busszal a munkahelyre. Nyáron viszont ledolgoztam az itthon töltött napokat, hogy a kollégák el tudjanak menni szabadságra. (kicsi óvoda)”</i> Falusi óvoda 60-65 év közötti óvodapedagógus, aki 30-40 éve pedagógus.

A 2. ábrán látható, hogy a válaszadók egy lineális skálán értékelték (1 nagyon nehéz - 5 könnyű) a covid alatti munkavégzés nehézségeit. Ahogyan a skálán is jól látszik, hogy a legtöbben közepesen nehéznek ítélték meg, ezért én úgy értékeltem, hogy nyilván voltak nehézségek, de nem megoldhatatlan szintűek. Arra is gondoltam, hogy a nehézségi szint megítélése esetleg összefügghet az alacsonyabb digitális tudással, és igen erre a kérdésre ez volt a jellemző a válaszok elemzése után ez rajzolódott ki.

2. ábra: Nehézségi szint

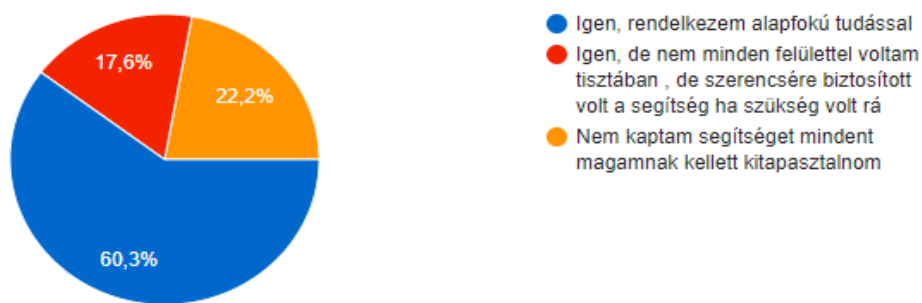
Arra a kérdésemre, hogy az intézményben a covid világjárvány alatti munkavégzéshez biztosított volt -e a megfelelő eszköztár (3. ábra), sajnos a válaszadók többsége úgy válaszolt, hogy a munkavégzéséhez szükséges eszközöket maga biztosította.

3. ábra: Biztosítva volt-e az eszköztár?

Ez az adat kicsit elbizonytalanított, de én arra gondolok miután feldolgoztam a válaszokat, hogy ez nyilván azért lehet, mert az intézményben, ahol a válaszadó dolgozik több óvodapedagógusnak kellett az eszközökön osztozni, vagy esetleg lehet azért is, mert a számítógépek laptopok az online munkavégzésre nem voltak alkalmasak. Valamint lehetett azért is, mert az óvodapedagógusok otthon végezték a munkájukat, és ahhoz is kellett eszköztár. Ahogyan a 3. ábra is mutatja, az intézmények 20%-ban volt megfelelő eszközök biztosítása, bár az óvodák rendelkeznek számítógéppel, de valószínűleg azok csak az adminisztráció elvégzésére alkalmasak.

A 4. ábrán jól látható, hogy a kitöltők közül 60, 3%-a rendelkezik valamilyen előképzettséggel. 17,6%-nak volt valamilyen előképzettségük, de segítségre szorultak egyes felületeken és szerencsére segítséget is kaptak. Sajnos a válaszadók egy negyedének semmilyen előképzettsége sem volt és segítséget sem kaptak sehonnan, viszont a szöveges válaszokból kiderült, hogy ennek ellenére is nagyon jól elboldogultak, és azokat a felületeket, amiket nem ismertek is igyekeztek kitapasztalni és használni. Én ezt teljesen átérzem, mert az egyetem elvégzése előtt én is csak böngészésre voltam képes, és a legtöbb felületet saját tapasztalataim által ismertem meg.

4. ábra: Digitális előképzettség felmérése

A 3. táblázatban az online tevékenység során használt alkalmazások láthatóak.

3. táblázat: Alkalmazások

<i>Legtöbben használták</i>	<i>Kevesebben használták</i>	<i>Igény szerint használták</i>	<i>Opcionális</i>	<i>Opcionális</i>	<i>Opcionális</i>
Facebook, email, Messenger Word videók készítése YouTube	Zoom, Padlet, Google meet, Zoom, drive segítségét használva	Nyomtatott anyagokkal	Napi online ovi bejelentkezéssel	Városi tévé segítségével, ahol meséltek a pedagógusok	Falugondnoki szolgálat igénybevételével

Milyen online felületeket használták az óvodapedagógusok? A kérdés elemzésekor újra hatalmas tiszteletet éreztem az óvodapedagógusok iránt. Az a kitartó igyekezet ahogyan akkor is ellátták a munkájukat amikor sok esetben még visszajelzést sem kaptak azzal kapcsolatban, hogy hivatástudatról tesz tanúbizonyságot. A 3. táblázatban összeszedtem a legtöbbször használt internetes felületeket a teljesség igénye nélkül. A válaszadók leggyakrabban a 35%-a Messengert (35%) és a Facebookot (35%) használták. Kisebb mértékű volt egyéb felületek alkalmazása: 7%-a a Padletet, e-mailt, Meetet, Zoomot használta, 8%-a a Classroomot, mindössze 6%-a nem használt online felületet.

Következő kérdésem arra vonatkozott, hogy milyen eszközökkel tudtak bekapcsolódni a gyerekek a tevékenységbe.

A válaszadók szerint a legtöbb esetben az online tevékenységek lehetősége teljesen kizárt volt, ezért ezekben az esetekben a zárt facebook csoportokban küldtek a szülők számára mese ajánlásokat, linkeket, tevékenységlehetőségeket. Az óvodapedagógusok jól ismerték a családokban kialakult helyzeteket találtam erre utaló bejegyzéseket. A pedagógusok igyekeztek úgy alakítani, hogy a szülőket a lehető legkevésbé terheljék, mégis a gyerekek is megkapják a fejlesztéseket a lemaradás csökkentése végett. Mivel az óvodás gyerekek közül a nagycsoportosok közül a nagyrésze már használ okostelefont így nekik ez nem jelentett gondot a kommunikációban. Azok a családok, akik több gyermeket neveltek, többszörösen nehéz helyzetben voltak. Ahol nagyobb testvér iskolás volt ott az óvodás kisgyermekre sokkal kevesebb idő jutott, vagy olyan is előfordult, hogy sajnos nem jutott rá sem eszköz, sem idő. Ezt megerősítette a logopédus is az interjú alatt. Több esetben pedig is hangzott, hogy az óvodapedagógusok szerint az óvodások ebben az időben nagyon háttérbe voltak szorulva.

Néhány idézet az óvodapedagógusoktól:

„Kinek milyen eszköze volt otthon” - Falusi óvoda 50-60 éves óvodapedagógus

„Szülői telefon, számítógép” Városi óvoda 50-60 éves óvodapedagógus

A válaszadók egy része a tapasztalatok alapján úgy gondolta, hogy azoknál a családoknál, ahol nagyobb iskolás testvér is volt, ott sajnos az óvodás háttérbe szorult. A családoknál az eszközellátottság sem volt megfelelő, ezért sok esetben egy eszközön kellett akár több gyermeknek is osztozni. A szülők mindent megtettek, de az aktivitás sok körülménytől függött. A szülők 40%-a vett részt a gyerekekkel együtt az online tevékenységekben, 20%-k néha, szintén 20%-k ritkán segítették az óvodapedagógusok kezdeményezését. 10%-nak nem volt lehetőségük részt venni a tevékenységeken.

Az óvodapedagógusok idézetei:

„A 80% nagyon lelkes volt” Városi óvoda Zoom

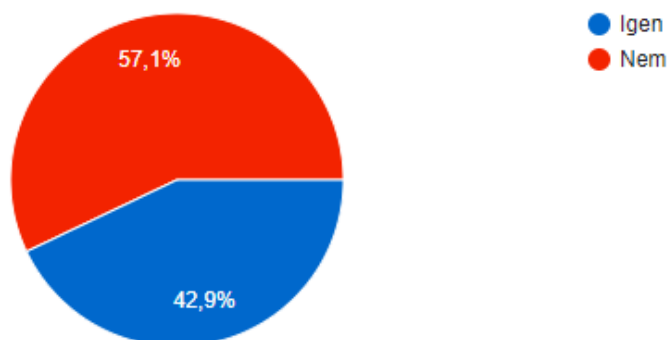
„Folyamatosan csökkent a kezdeti lelkesedés.” Városi óvoda facebook

„Hátrányos helyzetű településen található az óvoda. A szülők csak kevés százaléka vette a fáradságot, hogy otthon is foglalkozzon a gyermekkel. A 20 fős csoportból talán 5-6 szülőtől kaptunk visszajelzést” Falusi óvoda Facebook

„Nem volt jellemző, nagyon sok gyermekre nagyszülő vigyázott (a szülő dolgozott) „Városi óvoda

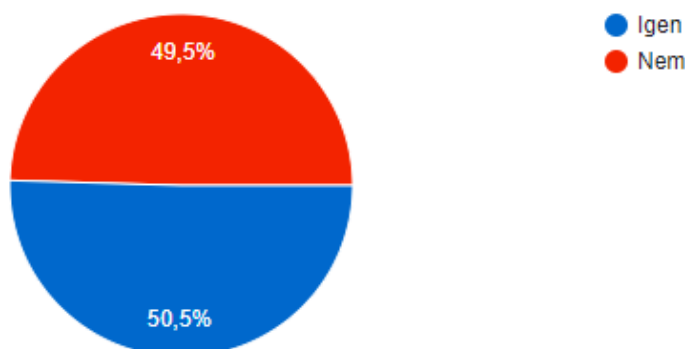
„Ez teljesen változó, családonként, anyagi lehetőségekhez, digitális felszereltségük függvényében” Városi óvoda

„Nem igazán működött az online óvoda.” Falusi óvoda

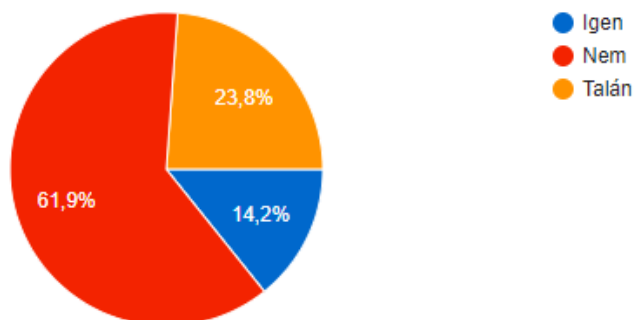
5. ábra: Tapasztalatok alapján eredményesség mérése

A válaszokból jól látszódik (5. ábra), hogy a kezdeményezések nagyobb arányban voltak eredményesek és eredménytelenek. Úgy tűnik, hogy az óvodapedagógusok nagyobb százaléka gondol vissza eredményességre, mint ahogyan a másik felük 42,9%-a pedig arra, hogy amit csináltak nem volt eredményes.

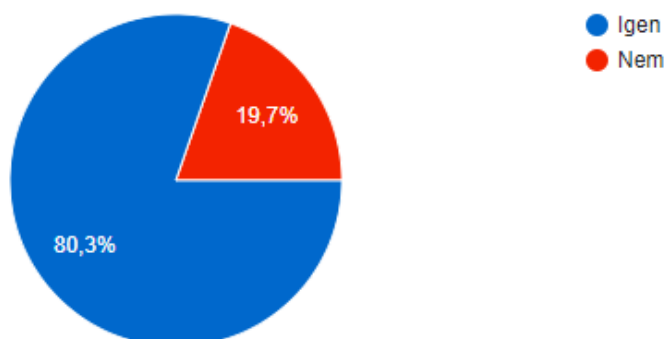
6. ábra: Gyermekek figyelme és emlékezete

A 6. ábrán látható válaszok alapján, a gyerekek a pandémia alatti online tevékenységekre, 49,5 %-a nem emlékezett vissza. Viszont az óvodapedagógusok 50,5%-a úgy gondolta, hogy a gyerekek emlékeztek arra a tevékenységre, amit adott idő alatt nyújtottak nekik.

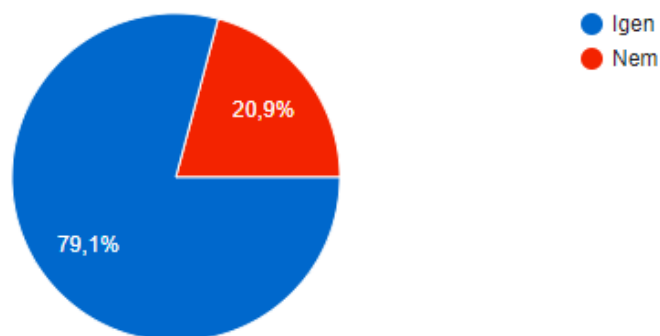
7. ábra: Lehet-e óvodapedagógusként digitális tudás nélkül boldogulni?

A 7. ábrán jól látható, hogy a mai világban már nem lehet boldogulni igazán internethasználat nélkül. Az óvodapedagógusok 61,9%-a százaléka gondolja azt, hogy internethasználat nélkül nem lehet boldogulni, a kitöltők 14,2 %-a úgy érzi, hogy internet nélkül is el tudná látni a feladatát, valamint majdnem az egy harmada úgy érzi, hogy talán sikerülne boldogulnia az internet nélkül.

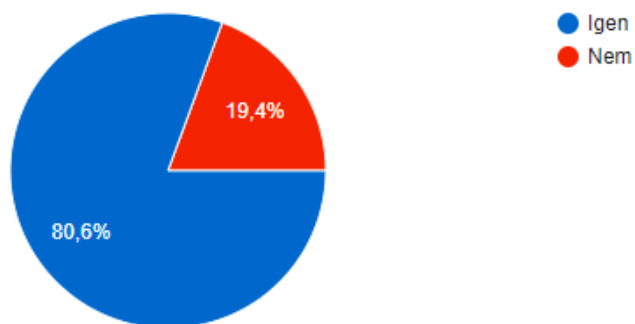
8. ábra: Hagyományos óvodai nevelés digitális eszközökkel való bővítése

A kitöltők 80,3%-a érzi azt, hogy igen szükséges az óvodai nevelést digitális elemekkel bővíteni (8. ábra).

9. ábra: Tapasztal e nagyobb odafigyelést a gyerekek részéről

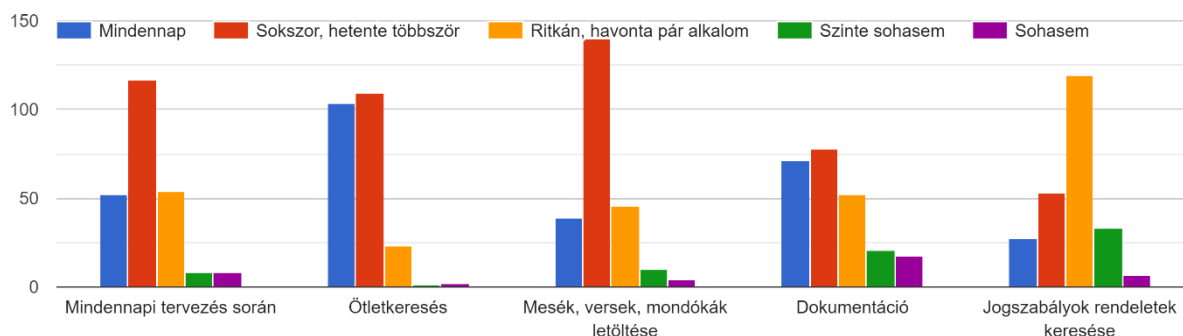
A 9. ábrán látható, hogy a válaszadók nagy többsége 79.1 % -a nagyobb odafigyelést tapasztalt abban az esetben, ha digitális tartalmat is csatolt a tevékenységhez.

10. ábra: Nagyobb motiváció a digitális eszközök bevonása után

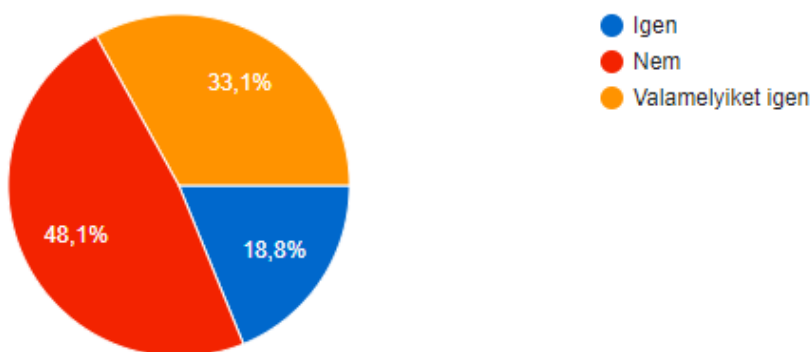
Ez a kérdés arra irányult, hogy vajon szükséges -e digitális tartalommal motiválni, vajon nagyobb eredmény érhető -e el? (10. ábra). A válaszadók nagy része, úgy ahogyan a logopédus is, akivel az interjút készítettem úgy véli, hogy a tevékenységekhez kapcsolt digitális tartalom motiváló lehet. A 10. ábrán megfigyelhető, hogy a 237 válaszadó közül 191 fő gondolja azt, hogy a gyermekek jobban motiválhatóak és tovább fent tudják tartani a figyelmet, ha a tevékenységbe digitális eszközöket is alkalmaznak.

A 11-12-13. ábrákhoz kapcsolódó kérdések összetartoznak. Mindhárom a jövőbe mutat, a jövőbeli igényeket vetíti előre. Mindhárom kérdés válaszadóinak nagy része úgy ítéli meg, hogy a jövőben digitális tartalmakkal és tevékenységekkel is bővíteni kell majd a tevékenységeket.

11. ábra: A mindennapi tevékenységben az internet használata

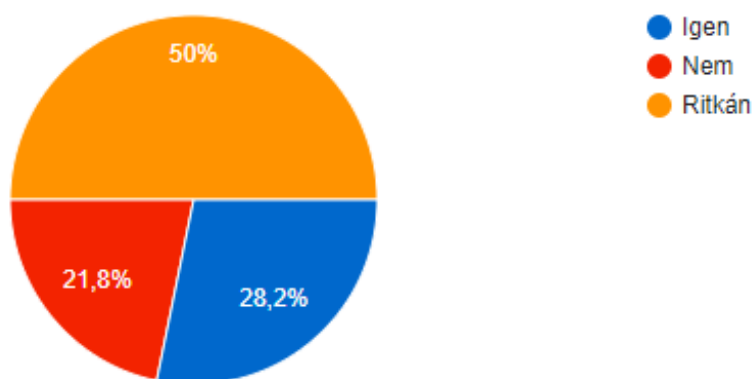
A 11. ábrán jól látható, hogy azokhoz a köthető az internet használat a legtöbbet, amely tevékenységben a mindennapok során is használják. Ilyen a mindennapi tervezés, a tervezéshez szükséges ötletkeresés, és a megvalósításhoz az anyag, a mesék a versek, a mondókák internetről való letöltése. Fontos a dokumentáció során is, de a jogszabályok rendeletek megtekintését ritkán havonta pár alkalommal teszik.

12. ábra: Okostelefonokra letölthető alkalmazások ismerete

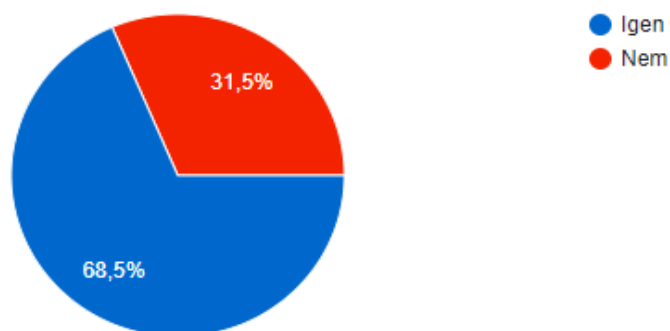
A kérdés arra irányult, hogy mennyire tájékozottak ezekkel az alkalmazásokkal kapcsolatosan az óvodapedagógusok. (12. ábra) Ezek az alkalmazások mondjuk egy séta során segítenek beazonosítani számunkra kevésbé ismert növényeket, bogarakat, esetleg fákat. Új ismeretet nyújt. A válaszadók fele -fele arányban ismerik, avagy nem ismerik ezeket, vagyis

kitöltő pedagógusok majdnem fele nem ismerte ezeket az alkalmazásokat. 33,1% valamennyit ismert ezek közül és 18,8 % pedig mindegyiket ismerte.

13. ábra: Szokta-e használni ezeket az appokat a munkája során

Erre a kérdésre már csak 124 válasz érkezett és jól látható, hogy a kitöltők 2/3-a nem szokta használni az óvodai munkája során ezeket az applikációkat. (13. ábra)

14. ábra: Pedagógiai eszközök fejlesztése az óvodákban

Az utolsó kérdésemre a 124 kitöltő válasza alapján, akik több mint a 2/3a arról nyilatkozott, hogy igen is szükség van a modern digitalizációra az óvodák falain belül is. (14. ábra)

5.3.2 Két vizsgálat összehasonlító elemzése

Villányi (2021) -es vizsgálatával hasonlítom össze a saját eredményeimet. Ebben a munkában a Magyar Pedagógiai Társaság Kisgyermeknevelési Szakosztály vezetésével Villányi Györgyné, Bakonyi Anna, és Kosztel Krisztina közreműködésével felmérést készítettek az életbe lépett óvodai bezárások miatt létrejött változásokkal kapcsolatosan. A kérdőívekben azokra a kérdésekre keresték a válaszokat, hogy hogyan élték meg az óvodapedagógusok és a szülők a karanténban a virtuális térben működő sajátos helyzetet. (Villányi, 2021)

A két vizsgálat közötti különbségek: Az én kérdéseim mindkét bezárási időszakra vonatkoztak, az övéké az elsőre, a 2020-asra. Illetve én csak az óvodapedagógusok részére készítettem felmérést.

A két vizsgálat közötti azonosságok: A két vizsgált felmérés kérdései nagyon hasonló eredményeket hoztak a kitöltő óvodapedagógusok életkorával, felkészültségével, a kapcsolódási felületekkel, a visszajelzések hiányával, és a fenntartó által kreált nehézségekkel kapcsolatban.

Elmondható, hogy az én eredményeim alapján a 239 válaszadó közül 40 -65 éves korosztályba tartozik a válaszadók 52,8%-a.

Az összehasonlítandó kutatás elemzői szerint az ő válaszaikra válaszoló óvodapedagógusok 46 éven felüliek 55,8%-ban.

Az óvodapedagógusi felkészültséget az én vizsgálataim alapján (én a digitális alapképzettségre kérdeztem rá) a 239 válaszadó közül 60,3% érezte magát felkészültnek, míg a másik felmérésnél ez az adat 70% 998 fő válasza alapján.

A kapcsolattartási módok is egyeztek. a Messenger Facebook: 76,6 és 82,8 % volt használatban, egyéb kapcsolattartási felületek Zoom Drive Google Classrom Meet, YouTube Viber Skype Padlet. Látható, hogy hasonló eredményeket kaptunk.

A szöveges válaszadásokból pedig kiderült, hogy a problémák is hasonlóak voltak.

- a visszajelzések a szülők részéről hiányosak
- a szülők nem voltak aktívak
- és volt, ahol a kapcsolattartást is akadályozták előfordult, hogy nem engedélyezték online térben a fenntartók.

Ezeket a problémákat a válaszok alapján én is hasonlóan megtapasztaltam.

5.5.3 Interjú eredményei

A dolgozatomhoz kapcsolódóan készítettem egy interjút egy logopédussal is. Azért választottam őt interjúalanynak, mert a Csongrád-Csanád Megyei Pedagógiai Szakszolgálatnál dolgozik. Az intézmény ellátórendszerként is működik, több területet is lefed ezért a komplex működés miatt még nehezebb teher hárult rájuk a világjárvány alatti intézménybezárások alatt.

A szakszolgálathoz fordulnak a szülők és az intézmények ha

- szakértői bizottsági
- gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztési, gondozási
- nevelési tanácsadási
- logopédiai tanácsadási
- konduktív pedagógiai ellátással kapcsolatos
- gyógytestnevelési
- Óvoda és iskolapszichológiai problémájuk van.

A dolgozatomban felmerülő kérdések kapcsán kérdeztem meg K.T. Emese oligofrén pedagógia-logopédia szakos gyógypedagógiai tanárt, aki ezek mellett:

- óvónő
- szakvizsgázott pedagógus
- gyógypedagógiai szakértő
- gyakorlatvezető logopédus
- mesterpedagógus
- és a Megyei Logopédus Munkaközösség vezetői tisztjét is betölti sok-sok éve a Csongrád-Csanád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat megbecsült munkatársai között.

Emese évek óta heti rendszerességgel látja el a feladatait a nagyéri és környékbeli óvodákban a logopédiai megsegítésre szoruló gyermekek körében.

Az interjút szó szerint idézem, mivel nagyon érdekes válaszokat kaptam.

F.E. - Egyre több olyan gyermek van ma Magyarországon, akinek logopédiai segítségre van szüksége. Ezt a helyzetet a Covid világjárvány kialakulása csak rontotta, hiszen mint más intézménynek az Önökének is át kellett állni online feladatellátásra.

Hogyan oldották meg azt a feladatot?

K.T.E. A kezdeti tanácsstalanság után, kellett pár nap ahhoz, hogy magunkhoz térjünk. Azután munkához láttunk. Munkacsoportokat alakítottunk, és teamekre leosztva a különböző feladatcsoportokat igyekeztünk minden rászoruló gyermekhez eljuttatni, biztosítva ezzel az eredményességet, a folyamatos megsegítést. Felmértük lehetőségeinket, a rendelkezésre álló eszközeinket. Szerencsére az intézményünk jó eszköztárral rendelkezik, így a munkavégzésünk könnyebben megvalósulhatott. A szülőkkel egyeztettünk az elérhetőségekről, hiszen most ebben az esetben a szülőké volt a nagyobb teher.

F. E. Hogyan tudták úgy összeállítani majd továbbítani a feladatokat a gyerekek számára, hogy a szülők is be tudják mutatni azokat?

K.T.E. Kezdtük a feladatok összeállításával személyre szabottan. Igyekeztünk témákhoz kapcsolni, ugyanúgy ahogyan ez akkor is történik, amikor személyes jelenlét formájában folyt a foglalkozás. Úgy állítottuk össze a heti anyagot, hogy a kialakítandó vagy már gyakorlásra váró hangok gyakorlatai, feladatcsoportjai az aktualitásnak megfelelő, játékoskeretek között jelentek meg. Az artikulációs terápia gyakorlóanyagán túl mindig szerepeltek nyelvi fejlesztést és diszlexia prevenciót segítő feladatsorok is az összeállított órák folyamatában. Célunk volt, hogy a családok ne tehernek éljék meg a gyakorlást, hanem közös játékként, kreatívan hajtsák végre. Legyen élmény a logopédiai fejlesztés az egész család számára.

Az anyagok kiküldése kétféleképpen történt. Az óvodák segítségét kértük a továbbításra a szülők felé, hiszen ők napi vagy heti kapcsolatban voltak velük. Azoknak, akik sajnos internet segítségével nem voltak elérhetőek, az ő részükre pedig papír alapon levél formájában.

F. E. Ön szerint a logopédiában van -e szerepe és ami nagyon fontos kérdés, van -e helye az internetnek?

K.T. E. Igen. Mivel én és a munkatársaim is úgy gondoljuk, hogy haladni kell nekünk is a korral, ezért teret, és helyet biztosítunk az infokommunikációs eszközök használatának a munkánk során. Természetesen nagy kritikával és odafigyeléssel.

F. E. Hogyan lehet az internetet és az infokommunikációs eszközök használatát bevinni mondjuk egy logopédiai foglalkozásra?

Jó lehetőség a figyelem felkeltésére, motivációként használva. Egy rövid vers, esetleg mese meghallgatása érdekes, kedves a gyermekek számára, ráhangolódnak az előttünk álló

feladatokra. Sok olyan mondóka, vers, mese megtalálható az interneten, amit azután, ha közösen megismerkedünk vele esetleg otthon is meghallgathat a szülővel együtt.

Azt is fontos itt elmondanom, hogy az internet új ismeret átadására -a logopédiai fejlesztés jellegéből, a gyermekek életkori sajátosságaiból, a szülők hozzá nem értéséből adódóan - nem alkalmas. A hangok begyakorlására, differenciálására, nyelvi feladatok, diszlexiaprevenciós gyakorlatok mélyítésére már alkalmazható, több játékos lehetőséget is kínál a technika.

F. E. Miért nem voltak alkalmasak a 3-6 évesek az online logopédiai foglalkozások kivitelezéséhez?

K.T.E. A logopédiában egy-egy hang kialakítása, rögzítése folyamatos szakértelmet, ellenőrzést, javítást kíván. Ez kizárólag logopédusi kompetencia. Fontos továbbá a csend, a nyugodt környezet, az egymásra hangolódás. Hibásan képzett vagy cserélt, mással helyettesített hangot nem lehet helyesen megtanítani az interneten keresztül. Nekünk egyébként -a családok hiányos lehetőségei, felszereltsége miatt- sem volt lehetőségünk az online logopédiai foglalkozásokra. De vallom, hogy sok haszna se lett volna az óvodások számára. Az interneten nem lehet előkészíteni, nem lehet megmutatni egy gyermeknek, hogy ide tedd a nyelvedet, így formázd a szádat. Ehhez mindenképpen fontos a jelenlét. Azonban volt olyan tagintézményünk, ahol az iskolás korosztály számára -itt már nem egy-egy hang kialakítása, sokkal inkább hangok gyakorlása, differenciált használata, nyelvi fejlesztés, gyakorlás történik- létrejöhett, és meg tudott valósulni az online logopédiai megsegítés.

F. E. Manapság óvodás korosztály az úgynevezett alfa generáció tagjai is sok esetben rendelkeznek érintőképernyős telefonnal. Ön szerint van-e összefüggés a megkésett beszédfejlődés és a túlzott képernyőidő között?

K.T.E. A tapasztalatok alapján sajnos azt kell mondanom, hogy igen van összefüggés. Ez a korosztály, ha a pszichés tulajdonságaikat nézzük nem alkalmas arra, hogy ismereteket fogadjon be az internetről. A korosztály számára lényeges, hogy több érzékszerven keresztül, játékba, mozgásba, tevékenységbe ágyazva történjen az ismeretek átadása. A túlzott képernyőidő létező dolog. Mindez rendkívül megterhelő az idegrendszer számára. Kihat a mentális, a pszichés, és a beszédfejlődésükre egyaránt. Sajnos sok esetben súlyos tanulási, magatartási problémák okozója lehet. Hiányoznak az élő nyelvi élmények, a visszajelzés, megerősítés a nyelvi produktumokra, elmarad a beszéd és nyelvi fejlődés normális folyamata. Túlzás nélkül elmondható, hogy valamennyi előbb említett negatív hatás károsan befolyásolja, hatással van az egész életfolyamatra.

Én mindenképpen tanácsolni szoktam a szülőknek, hogy a mobiltelefon, a számítógép, a táblagép, és az egyéb infokommunikációs eszközök használatát óvodás korban mellőzzék

minimálisra redukálják. Részesítsék előnyben az együtt töltött minőségi időt, a kirándulásokat a szabad levegőn, a közös játékokat, a családi élményeket. Fel szoktam hívni a figyelmet a mesék, versek, mondókák, a simogatók, lovagoltatók, höcögtető, a közös éneklések, játékok fontosságára.

F. E. Visszatekintve hogyan értékelné a covid alatti időszakot a visszajelzések alapján?

K.T.E. Voltak ennek az időszaknak előnyei és hátrányai egyaránt.

Előnyei közé sorolnám az online értekezleteket, szakmai összejöveteleket. Nem kellett utazni, egész megyét átszelni szakmai információkért. A szakmai együttműködés egy szép példája volt, hogy az óvodák felé továbbításra kiküldött anyagokból az óvodák is tudtak meríteni, saját gyakorlóanyagaikba beemelni, alkotó módon tovább gondolni. Előnynek vélem továbbá azt is, hogy a járvány lecsendesedése után a szakmai közösségek, így a Megyei Logopédus Munkaközösség is, a szerzett tapasztalatokat megbeszélte, a tanulságokat megfogalmazta önmaga számára, a gyakorlóanyagokból Digitális Tárházat hoztunk létre. Mindez -tapasztalat, levont következtetések, összegyűjtött gyakorlóanyag- felhasználható a további szakmai-gyakorlati munka során.

Nehézségek is voltak az online időszak alatt. A szülők visszajelzése 30% körüli volt. A szülők videókat, képeket, hangfelvételeket, tájékoztató e-maileket küldtek, dokumentálva ezzel a fejlesztésbe bekapcsolódás tényét, milyenségét. Tisztában vagyunk azzal, hogy a családoknál az iskolásokkal való foglalkozás, az iskolások bekapcsolódása a tanítás folyamatába, előnyt élvezett. Az óvodás korosztály sajnos kissé háttérbe szorult.

Tisztelettel köszönöm az interjút. Nagyér 2022. 12. 19.

4. Összefoglalás

A kérdőív válaszainak elemzése során elem tárult a világjárvány alatti óvodai élet, minden örömeivel küzdéssel és nehézséggel együtt. Amit vizsgálni szerettem volna, amit meghatároztam magamnak vizsgálati kérdésként arra vonatkozóan választ kaptam.

Arra a kérdésre, hogy a világjárvány előtt, alatt és után hogyan segítette az internet az óvodapedagógusok munkáját és a kapcsolatteremtést a gyerekekkel teljes képet kaptam. A pedagógusok két területen tartották eredményesnek ezt az időszakot: a digitális ismeretbővítést 80,6%-ban és a nagyobb figyelmet a gyerekek részéről 79,1%-ban. A digitális eszközellátottságon, a jó minőségű internetkapcsolaton még van mit javítani. Továbbá az óvodapedagógusok nagy része úgy érezte, hogy amit csinált nem volt igazán eredményes, az online tevékenységet mindössze 42,9%-ban érezték megfelelőnek. Rengeteg tudással és tapasztalattal gyarapodtak ez idő alatt, amit felhasználhatnak a jövőben is a munkájuk során. A logopédussal készített interjú is azt erősíti meg bennem, hogy ez az időszak csak összefogással szervezetten lehetett sikeres, két éves kor alatt ne adjunk digitális eszközt a gyermekeknek, utána is csak a szülővel rövid ideig. Az internetet csak nagy odafigyeléssel és kritikával lehet használni az óvodás korosztály nevelése során.

Ezzel a kérdéskörrel kapcsolatosan kevés kutatási anyagot találtam, ezért én úgy gondolom, a vizsgálataimmal hozzáteszek a Covid világjárvány alatti folytatott óvodapedagógiai munka feltérképezéséhez, vizsgálati eredményeim hiányt pótolnak.

És hogy mit hozhat a jövő? Mindenféleképpen valószínű, hogy változásokat a nevelés terén is. Ahogyan a gyerekek változnak, úgy kell hozzáváltozniuk az őket nevelőknek is. Változniuk, és megújulniuk majd minden téren. A Covid világjárvány alatti munkavégzés is rávilágított erre a tényre, hogy az óvodapedagógusoknak is nagyobb digitális kompetenciára van szükségük. Ehhez a változáshoz nyújt jogyakorlati segítséget több hazai képviselő. Kiemelném a Tempus Alapítványt (15) melynek célja a közös európai értékek és célok képviselete és közvetítése az oktatás a képzés területén. A változtatás és a megújulás rajtunk is múlik a jövő pedagógusain, persze ahogyan tanácsolták óvatosan és mértékkel.

„Az internet használatához is agy kell, képesnek kell lennünk megkülönböztetni a jót, a fura, és a rossz információt. Az internet világában ez a különbség könnyen eltűnik.” (Rolf- Dieter-Heuer, 16)

Szakirodalom

- Ambrus, B. (2020): Információkkal a köznevelés szolgálatában, Fókuszban a Köznevelési Információs Rendszer, *Új Köznevelés, Iskolakezds, diákönkormányzatok*, Budapest, 2020/7. <https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-koznevelés/informaciokkal-a-koznevelés-szolgálatában> (Megtekintve: 2022. 12.25)
- Alfageneráció Labor: *A mobilozás hatásai a gyerekekre:*
<https://www.alfageneracio.hu/kutatasok/a-mobilozas-hatasai-a-gyerekekre/>
(Megtekintve: 2022.12.05.)
- Budai, B, B (2022): A digitális kompetencia növekvő szerepe = The Growing Role of Digital Literacy. PRO PUBLICO BONO: *MAGYAR KÖZIGAZGATÁS; A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM KÖZIGAZGATÁS-TUDOMÁNYI SZAKMAI FOLYÓIRATA*, 10 (2). pp. 30-59. ISSN 2063-9058
- Detschew, S (2007): Impact of Ict in the Developing Countries on the Economic Growth. – *Auflage*,. p.28. Ford: a szerző.
- DJP (2016): *Magyarország digitális oktatási stratégiája*, A Kormány-előterjesztés melléklete, Budapest
<https://digitalisjoletprogram.hu/files/55/8c/558c2bb47626ccb966050debb69f600e.pdf>
(51-142 oldal) (Megtekintve: 2022.11.13)
- Fáyné Dombi, A, Hódi Á, Kiss R (2016): IKT az óvodában: Kihívások és lehetőségek, *Magyar Pedagógia* 116. évf. 1. sz. 91-117. o. . évf. 1. szám 91–117. o. DOI: 10.17670/MPed.2016.1.9191,
https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwje0M_17j8AhWZiv0HHX8IBA8QFnoECA4QAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.magyarpedagogia.hu%2Fdocument%2FDombi_MPed20161.pdf&usg=AOvVaw3Jz2LWiVGfoYAzSLzAqbGV (Megtekintve: 2022.03.05)
- Fehér, P (1999): *Milyen a jó internetpedagógus* Új Pedagógiai Szemle
<http://epa.oszk.hu/00000/00035/00026/1999-04-mu-Feher-Milyen.html> (Megtekintve: 2022. 11.10.)
- Gyarmathy Éva (2021): *A Covid 19-járvány hosszabb távú pszichológiai hatásai- különös tekintettel a gyerekekre 2.rész*, MTA, https://mta.hu/tudomany_hirei/a-covid-19-jarvany-hosszabb-tavu-pszichologiai-hatasai-kulonos-tekitettel-a-gyerekekre-2-resz-

[111388?fbclid=IwAR25eyijGXZSpJiRYLVE4lOMPn83YffTbNLRfXRfF-oQahXV60bxOYxGbSU](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwj0M17j8AhWZiv0HHX8IBA8QFnoECAwQAQ&url=http%3A%2F%2Freal.mtak.hu%2F95034%2F1%2Fnevelestudomany_2019_2_22-41.pdf&usg=AOvVaw0xwjnvVfDhkCfVhKVtIGJ) (Megtekintve: 2022.09.02.)

Hódi, Á, Tóth, E, B.Németh M, Fáyné Dombi, A (2019): Óvodások IKT- használata otthon-szülői minta és szerepvállalás, *Neveléstudomány*, 2019/2. DOI: 10.21549/NTNY.26.2019.2.2

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwj0M17j8AhWZiv0HHX8IBA8QFnoECAwQAQ&url=http%3A%2F%2Freal.mtak.hu%2F95034%2F1%2Fnevelestudomany_2019_2_22-41.pdf&usg=AOvVaw0xwjnvVfDhkCfVhKVtIGJ

Lengyelne Molnár, T, Kis-Tóth, L (2015): *IKT Innováció*, TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0001 projekt

http://okt.ektf.hu/data/szlahorek/file/kezek/05_ikt_02_27/221ikt_fogalma.html
(Megtekintve: 2022. 12. 15)

Nagy György, A (2021): Óvodáskorú gyermekek viselkedésének vizsgálata digitális otthoni környezetben, *Módszertani közlemények* 2021 61.évfolyam 2. sz.

Pintér, M. (2016): Milyen tapasztalatokkal kerül az alfa-generáció az iskolába? *Új Köznevelés*, 72. <http://folyoiratok.ofi.hu/uj-kozneveles/milyen-tapasztalatokkal-kerul-az-alfa-generacio-az-iskolaba> (Megtekintve: 2022.12.28)

Steirgelvald, K. (2021): *Generációk harca* Partvonal kiadó

Szűts Zoltán (2012): *Az internetes kommunikáció története és elmélete*

https://www.mediakutato.hu/cikk/2012_01_tavasz/01_internetes_kommunikacio_tortenete/ : (Megtekintve: 2022. 12.27.)

Török, B. (2004): *Számítógépek az óvodában*,

<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjhne6aia78AhWRhP0HHb8qAXAQFnoECA0QAQ&url=https%3A%2F%2Fdocplayer.hu%2F17788965-Torok-balazs-szamitogepek-az-ovodaban.html&usg=AOvVaw0icnYLZUMtTgTaZ21iSumi> (Megtekintve: 2022.11.14.)

Török, B. (2007). Az óvodai csoportszobai számítógépek. *Iskolakultúra*, 17(4), 115–126.

Elérés forrás <https://ojs.bibl.u-szeged.hu/index.php/iskolakultura/article/view/20621>
http://real.mtak.hu/57024/1/EPA00011_iskolakultura_2007_04_115-126.pdf

Turcsányiné Szabó, M (2004): Számítógépet az óvodásoknak, *Új Pedagógiai Szemle*,

<https://epa.oszk.hu/00000/00035/00078/2004-01-vt-Turcsanyine-Szamitogepet.html>
(Megtekintve: 2022.12.28)

Villányi, Gy. (2021): A Covid19 járvány okozta életmódbeli változások hatásai az óvodahasználókra – Óvodapedagógusok és szülők tapasztalatainak áttekintése, *Gyermeknevelés tudományos Folyóirat*, 2021.9. évf. 2. szám 378–398 o. DOI: <https://doi.org/10.31074/gyntf.2021.2.378.398> (Megtekintve: 2022. 01.04.)

Internetes források:

- (1) KSH: https://www.ksh.hu/stadat_files/ikt/hu/ikt0017.html (Megtekintve: 2022.12.28)
- (2) https://www.ksh.hu/stadat_files/ikt/hu/ikt0032.html (Megtekintve: 2022.11.28.)
- (3) Köznevelési Statisztikai Évkönyv 2015/2016, <https://docplayer.hu/45684646-Koznevelesi-statisztikai-evkonyv-2015-2016-statistical-yearbook-of-public-education-2015-2016.html> (Megtekintve: 2022.11.28.)
- (4) Köznevelési Statisztikai Évkönyv 2018/2019: <https://docplayer.hu/207821766-Koznevelesi-statisztikai-evkonyv-2018-2019-statistical-yearbook-of-public-education-2018-2019-budapest-2020.html> (Megtekintve: 2022.11.28.)
- (5) Oktatási Hivatal: <https://dari.oktatas.hu/kirpub/index> (Megtekintve: 2022.10.2.)
- (6) Baby Touch Sounds:
<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.kidslearningapplications.babytouchsounds&hl=hu&gl=US> (Megtekintve: 2022.09.03.)
- (7) BOOKR Kids: <https://bookrmesetar.hu/> (Megtekintve: 2022.09.06.)
- (8) Pinterest: <https://hu.pinterest.com/search/pins/?q=%C3%B3voda&rs=typed> (Megtekintve: 2022.09.03.)
- (9) DJP módszertani ajánlások: <https://digitalisjoletprogram.hu/hu/hirek/modszertani-ajanlas-es-online-felkeszites-segiti-a-pedagogusokat-a-digitalis-munkarendre-valo-atallasban> (Megtekintve: 2022.09.12.)
- (10) Wikipédia: Tele ház:
https://hu.wikipedia.org/wiki/Teleh%C3%A1z#Magyar_Teleh%C3%A1z_Sz%C3%B6vets%C3%A9g (Megtekintve: 12.28.)
- (11) DJP: <https://digitalisjoletprogram.hu/hu/rolunk> (Megtekintve: 2022.08.15.)
- (12) XXV. Informatikai és Hírközlési Minisztérium fejezet 2004. évi Költségvetésének végrehajtása: <https://www.parlament.hu/irom37/17290/adatok/fejezetek/25.pdf> 54 oldal (megtekintve 2022.07.15.)
- (13) Suliszolga: <http://www.suliszolga.hu/> (Megtekintve: 2022.12.28)

- (14) Módszertani ajánlás az óvodapedagógusok részére a koronavírus-járványban az óvodai ellátást végző intézmények esetében elrendelt rendkívüli szünetre:
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/tavoktatas/SNI/OVODAI_MODSZERTANI_AJANLAS.pdf (Megtekintve: 2022.11.10.)
- (15) Tempus Közalapítvány <https://tka.hu/> (Megtekintve: 2022.11.28)
- (16) Citatium <https://www.citatum.hu/cimke/internet/7> (Megtekintve: 2022.10.21)

Melléklet

Kérdőív

(https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSc_WD9sNUpP_pXLMQCQGYPMi7I6A0Ai6emeazdjrcpN4LAiRw/closedform)

Kedves Óvodapedagógusok!

A nevem Futaki Edit a Szarvasi Gál Ferenc Egyetem Pedagógiai Karának Óvodapedagógia szakán vagyok végzős hallgató. A dolgozatomban az Óvodában használt internet felhasználásainak lehetőségeit, és hatásait kutatom. Szeretnék arra a kérdésemre is választ kapni, hogy mennyire változtatta meg a covid-világjárvány az óvodapedagógusok óvodában használt internetkezelési szokásait, és milyen szinten használják az internetet a munkájuk során. Kérem a kérdőív kitöltésével segítse a munkámat. A válaszokat csak a dolgozatom részeként fogom felhasználni statisztikai elemzés formájában. Köszönöm a kitöltéseket.

1. Az Ön neve*

Nő

Férfi

2. Az Ön életkora*

18-25

25-30

30-40

40-50

50-65

3. Jelenleg óvodában dolgozik?*

Igen

Nem

3.Milyen településen dolgozik Ön óvodában?*

Faluban

Városban

4. Hány éve dolgozik Óvodapedagógusként?*

0-10

10-20

20-30

30-40

5. Munkája során, az óvodában ahol dolgozik, van e lehetősége internethasználatra?*

Igen

Nem

6.Az óvoda ahol dolgozik rendelkezik-e:*

	igen	nem
--	------	-----

Internettel		
Wifivel		
Számítógéppel pedagógusok részére		
Számítógéppel a gyermekek számára		
Tablettel		
Televízióval		
Projektorral		
Hang és képfelvevő eszközökkel		
Interaktív eszközökkel		
Robotikai eszközökkel		
Internettel		
Wifivel		
Számítógéppel pedagógusok részére		
Számítógéppel a gyermekek számára		
Tablettel		
Televízióval		
Projektorral		
Hang és képfelvevő eszközökkel		
Interaktív eszközökkel		
Robotikai eszközökkel		

7. A covid világjárvány alatt az óvodapedagógusok nehéz feladat elé lettek állítva azáltal hogy egy rövid ideig az óvodások részére is online kellett tevékenységet szervezni. Ön, hogyan oldotta ezt meg?*

8. Az ön számára mennyire volt nehéz ebben a formában tovább dolgozni? Egy skálán jelölje. (1)Nagyon nehéz - (5) Könnyű

9. Biztosítva voltak az eszközök a digitális munkavégzéshez?*

Igen

Nem

Magam biztosítottam

10. Volt e megfelelő digitális előképzettsége, hogy a digitális munkavégzést el tudja végezni?*

Igen, rendelkezem alapfokú tudással

Igen, de nem minden felülettel voltam tisztában , de szerencsére biztosított volt a segítség, ha szükség volt rá

Nem kaptam segítséget mindent magamnak kellett kitapasztalnom

11. Milyen alkalmazásokat használt az online tevékenységek során a gyerekekkel? Melyik felületen tudott teret biztosítani a tevékenységnek?

12. A gyerekek a tevékenységekbe milyen eszközökkel tudtak bekapcsolódni?

13. Mi volt a tapasztalata? A szülők mennyire segítették a Covid alatti online tevékenységeket? Részt vettek a gyermekükkel együtt, vagy a gyermek egyedül hallgatta a tevékenységeket?

14. A tapasztalatok alapján, eredményesnek tartja ezeket a kezdeményezéseket?

Igen

Nem

15. Az online időszak után, a személyes óvodai tevékenységeken emlékeztek a gyerekek az online tevékenységekre, rögzültek a gyerekekben?

Igen

Nem

16. Ön szerint lehet e boldogulni Óvónőként internethasználat nélkül? *

Igen

Nem

Talán

17. Ön szerint szükséges a mai gyerekek számára, hogy a hagyományos óvodai nevelést digitális elemekkel is bővítsék az Óvodapedagógusok?*

Igen

Nem

18. Tapasztalt e nagyobb odafigyelést a gyerekek részéről, ha a mindennaposan tervezett tevékenységeikhez digitális, informatikai tartalmat is kapcsolt?

Igen

Nem

19. Ön szerint az óvodás gyerekek számára érdekesebb egy -egy tevékenység, ha digitális elemeket is használ hozzá?

Igen

Nem

20. Mihez kéri a legtöbbször az internetes segítséget?*

	Mindennap	Sokszor, hetente többször	Ritkán, havonta pár alkalom	Szinte sohasem	Sohasem
Mindennapi tervezés során					
Ötletkeresés					
Mesék, versek, mondókák letöltése					
Dokumentáció					
Jogszabályok rendeletek keresése					

Mindennapi tervezés során					
Ötletkeresés					
Mesék, versek, mondókák letöltése					
Dokumentáció					
Jogszabályok rendeletek keresése					

21. Ismeri e a következő okostelefonra letölthető alkalmazásokat?

iNaturalist természetfelismerő app, Fa book fafelismerő app, vagy bármilyen felismerő app,
rovar, bogár, növény.*

Igen

Nem

Valamelyiket igen